

תלקיט ללימוד סנכרוני

גמרא קידושין

12 שנות לימוד

תשפ"ו

אנו רואים בקיום טוהר הבחינות משימה חינוכית, ערכית ומוסרית, שהמערכת כולה נקראת להיערך להצלחתה.

באחריות הנבחן/ הנבחנת לשמור על טוהר הבחינות בהתאם לכללים ולהנחיות בעל פה ובכתב על גבי שאלון הבחינה ועל ידי אחראי/ת הבחינה.

בהצלחה!

- כל הזכויות שמורות למשרד החינוך -

מבנה התלקיט ומפתח הערכה :

8 יחידות בחינה

חלק א' – מבוא לתושב"ע

יחידה – 1 מבנה המשנה והתלמוד

יחידה – 2 התמצאות במבנה דף הגמרא

יחידה – 3 מושגים וביאורי מילים

חלק ב' - סוגיות

יחידה - 4 קידושין על ידי שליח, קידושי קטנה

יחידה – 5 שליחות בקידושין וגירושין

יחידה – 6 מניין לומדים שליחות

יחידה – 7 סוגיית יתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהם

יחידה – 8 מבחן מסכם

כל 8 החלקים בתלקיט הם חובה.

מפתח הערכה :

יחידה -1	6 נקודות
יחידה -2	6 נקודות
יחידה -3	12 נקודות
יחידה -4	14 נקודות
יחידה -5	14 נקודות
יחידה -6	14 נקודות
יחידה -7	14 נקודות
יחידה –8 מבחן מסכם	20 נקודות
סה"כ לכל חלקי התלקיט	100 נקודות

הנחיה למורה: שיום של המיומנויות במהלך המשימות

במהלך הקניית החומר וביצוע משימות התלקיט חשוב לא רק ליישם את המיומנויות אלא גם לשיים אותן במפורש בפני התלמידים.

כדי שהתלמיד יזהה את הערך בלמידה, יוכל לשחזר את הפעולה בעתיד, ויראה במשימה לא רק ביצוע אלא תרגול של כישורי חיים ולמידה.

בתלקיט משולבים שאלות מותאמות למפת המיומנויות, לפני כל שאלה כתוב את סוג המיומנות.

יחידה 1

מבנה המשנה והתלמוד

מיומנות אוריינות מידע הערכת מידע ובדיקת מהימנותו.

1. מבנה ששת סדרי המשנה :

ציין את ששת סדרי המשנה לפי סדרם, והסבר בקצרה את נושאי הלימוד העיקריים של כל סדר.

2. מסכתות בסדר נבחר :

בחר אחד מששת הסדרים, ופרט את שמות כל המסכתות הכלולות בו.

3. ניתוח מסכת ספציפית :

א. באיזה סדר משישה סדרי משנה ממוקמת המסכת שאתה לומד?

ב. ציין שני נושאים מרכזיים שנידונים במסכת זו?

4. התפתחות התורה שבעל פה

סדר את התקופות הבאות על פי רצף

כרונולוגי נכון, מהקדום למאוחר. לאחר מכן, **כתוב ליד כל תקופה**, שני שמות של דמויות מרכזיות שחיו או שני חיבורים תורניים בולטים, שנכתבו באותה תקופה? גאונים, נביאים, אחרונים, תנאים, ראשונים, אמוראים, "אנשי כנסת הגדולה".

5. השפעת ההקשר ההיסטורי על הלימוד

הסבר את החשיבות של הבנת ההקשר ההיסטורי והתקופתי של החיבורים התורניים וכיצד ידע זה משפיעה וחיוני להבנת התורה וההלכה?

יחידה 2

התמצאות במבנה דף גמרא

שאלות למיומנות ניתוח מקורות ומבנה דף הגמרא

1. הבחנה בין משנה לגמרא :

הגדר את ההבדל התוכני בין המשנה לגמרא בדף התלמוד.

2. השוואה בין פירושי רש"י ותוספות :

מדוע פירושו של רש"י נחשב לבסיסי יותר מפירוש תוספות, והסבר את ההבדלים המהותיים בין פירושו של רש"י לפירוש התוספות .

3. מבנה הדף ושימוש במדורים :

א. ציין שלושה מדורים נוספים המופיעים בשולי דף הגמרא, והסבר בקצרה את ייעודו של כל אחד מהם.

ב. הדגם כיצד לומד יכול להשתמש במדור "עין משפט נר מצווה" כדי להסיק מה המסקנה ההלכתית למעשה מתוך דיון הגמרא.

4. מיומנות אוריינות חיפוש מידע תורני.

א. אם היית רוצה לאתר את מקורו של פסוק או מאמר חז"ל מסוים המצוטט בגמרא, כיצד היית עושה זאת באמצעות כלים דיגיטליים?

ב. נתח את היתרונות והחסרונות של שימוש במאגרי מידע דיגיטליים ללימוד גמרא לעומת הלימוד המסורתי בדף המודפס.

5. תן דוגמא למקור בתלמוד שחיפשת בכלים דיגיטליים וכיצד בדקת את מהימנות התוצאה שקיבלת?

יחידה 3

מושגים וביאורי מילים

מיומנות ניתוח והכרת התלמוד:

1. זיהוי דמויות וייחוסן התקופתי:

א. מנה ארבעה תנאים וארבעה אמוראים מרכזיים?

ב. ציין אילו אמוראים חיו בתקופת המעבר שבין חתימת המשנה לתחילת תקופת האמוראים?

ג. מהי החשיבות לזהות האם מימרא (הלכה, אמרה או קטע דיון) בגמרא נאמרה על ידי תנא או על ידי אמורא? והסבר כיצד ידע זה משפיע על הדיון ועל הבנתו.

ד. מיהו התנא שחתם וסידר את המשניות, ובאילו נסיבות היסטוריות?

ה. מי היו האמוראים שחתמו את התלמוד הבבלי, ומה הייתה חשיבות חתימת התלמוד?

2. אוריינות שפתית - זיהוי מבני דיון תלמודיים:

א. מהי מילת הפתיחה המובהקת המציינת הבאת מקור ממשנה / ברייתא?

ב. מהי מילת הפתיחה לפני קושיא, ומילת הפתיחה המציינת תרוץ?

ג. הסבר 3 מתוך המושגים הבאים.

א. מנא הני מילי: ב. היכי דמי: ג. תיובתא ד. איכא דאמרי ה. לימא בהא קמיפלגי.

3. הכרה וזיהוי מידות שהתורה נדרשת בהם

א. הגדר את המושג "שלוש עשרה מידות שהתורה נדרשת בהן".

ב. הסבר מדוע הוא מהווה כלי יסודי לדרשת התורה שבעל פה.

ג. ציין שלוש מתוכם, והבא דוגמא לאחד מהם.

יחידה-4

קידושין על ידי שליח, קידוש קטנה

[illegible]

מיומנות אוריינות שפתית דיוק ושימת לב ללשון המשנה

1. האיש מקדש בו ובשלוחו:

א. הגמרא שואלת: "השתא בשלוחו מקדש, בו מיבעיא?". הסבר בלשונך מה הקושיה של הגמרא ומה עומד בבסיסה.

ב. באר את תשובת רבי יוסף לקושיה, **והסבר** את טעמו על פי פירוש רש"י (ד"ה "מצווה בו יותר מבשלוcho").

מקורות ואסמכתאות:

ג. מדוע הגמרא מציינת את מעשיהם של רבי ספרא ורבי? **הסבר כיצד** מעשים אלו משמשים כראיה לדין המדובר.

2. ניתוח מושגים:

א. **הגמרא** מביאה את הכלל "טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו". **באר** בלשונך משל זה, **והסבר** איזו הלכה למדה הגמרא ממנו.

ב. על פי הדיון בסוגיה, האם מותר לכתחילה לאדם לקדש את בתו כשהיא קטנה? נמק את תשובתך.

מיומנות ניתוח והשוואה

4. למד את התוספות וענה על השאלות

דוקא ולא קטנה: **אסור** לאדם
 שיקדש את בתו כשהיא קטנה ואם
 לאחר לעיל דאסורא ליכא משום
 דטוב למיתב טן דו ה"מ בגדולה
 שהיא מתקדשת ע"י עצמה דכיון
 שמתבנית ליכא למיתב טמא תחזור
 אכל קטנה שמתקדשת ע"י אביה
 ליכא למיתב טמא אם היתה גדולה
 לא היתה מתבנית ועכשיו שאנו
 (ב) טהנים לקדש כטחיט אפי' קטנות
 היינו משום שכל יום ויום בגלות
 מתגבר עלינו ואם יש סיפק ביד אדם
 עכשיו לתת לבתו נדויה טמא לאחר
 זמן לא יהיה סיפק בידו ותשכ בתו
 ענוה לעולם: **ושלח** ושלחה

א. **הסבר** על פי דברי תוספות מדוע לא אומרים בקטנה "טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו"?

ב. **כיצד** מסבירים תוספות את המנהג שהיה בימיהם לקדש את הבנות כשהן קטנות.

יחידה 5

שליחות בקידושין וגירושין

1. סמן בקטע הגמרא שלפניך סימני פיסוק (. נקודה , פסיק ? סימן שאלה : נקודתיים)

בדרכיה תנא כי מקום איסורא: ושלח
 בגירושין כתיב ושלח מביתו ומדלל
 כחב וגירשה ללמדנו כל שהאיש עושה
 שליח להוליך גט לאשה: **פלוני**
שהאשה עושה שליח - לקבל גיטה
 קרי ביה ושלחה לא מפיין ה"א: **ושלח**
ושלחה - שני פעמים נאמר בענין:
שכן ישנן בעל כרחם - הלכך אימנהו
 נמי על ידי שליחות: **חורם כדעת**
בעל הבית - לפי מה שהוא מכיר
 בעל הבית אם עיט יפה או עיט
 רעה עין יפה אחד מארבעים עין
 רעה אחד מששים שהתדומה לא
 נאמר בה שיעור מפורש אלא ראשית
 דנק (דברים יח) ואפי' כל שהוא:
 פירח

בעל הבית - לפי מה שהוא מכיר
 בעל הבית אם עיט יפה או עיט
 רעה עין יפה אחד מארבעים עין
 רעה אחד מששים שהתדומה לא
 נאמר בה שיעור מפורש אלא ראשית
 דנק (דברים יח) ואפי' כל שהוא:
 פירח
 והיה מקיש היה ליציאה מה יציאה משוי שליח אף הויה נמי משוי
 שליח ואלא הא דתנן "האומר לשלוחי צא תורם תורם כדעת בעל
 הבית ואם אינו יודע דעת בעל הבית תורם בכינוי אחד מחמשים
 פירח

שאלות להבנת סוגיית "שליחות מנלן"

1. הבנה והסבר :

א. מהי הסוגיה המרכזית שבה הגמרא מבקשת לדון בפתח הסוגיה, כפי שמשמע מהביטוי

"שליחות מנלן?"

מקורות ופרשנות :

ב. על פי פירוש רש"י לפסוק "ושלחה", מהו המקור בתורה לדין שליחות, ובאיזה הקשר

הוא מופיע לראשונה?

השוואה והסקת מסקנות:

ג. מנין שגם אישה עושה שליח לקבל גט ומדוע לדעתך צריך לימוד מיוחד לכך ?

דימוי והשוואה:

ד. כיצד חשבה הגמרא בתחילה ללמוד את דיני השליחות מגירושין לקידושין וכיצד נקראת

דרשה זו?

חשיבה ביקורתית :

ה. הסבר את הקושי והדחייה שהציגה הגמרא על הלימוד הראשון של שליחות מגירושין

לקידושין?

מסקנה וניתוח :

ו. **כיצד** לבסוף מסיקה הגמרא את דין השליחות בקידושין, **וכיצד** נקראת דרשה זו?

הבחנה בין הלימודים :

ז. **הסבר מדוע** לדרשה זו ההשוואה של שליחות קידושין לשליחות גירושין אינה נדחית על

ידי הטענה "מה לגירושין שכן בעל כרחיה" כמו בדרשה הראשונה?

יחידה-6

מניין לומדים שליחות

נמז על ידי שליחות: **חורם כדפת**
בפל פנים - לפי מה שהוא מכיר,
 בעל הבית אם עיט יפה או עיט
 רעה עין יפה אחד מארבעים עין
 רעה אחד מששים שהתרומה לא
 נאמר בה שיעור מפורש אלא ראשית
 דגנך (דברים יח) ואפילו כל שהוא:
 פחת

שליח ואלא הא דתנן "האימר לשלוחו צא תרום חורם כדפת בעל
 הבית ואם אינו יודע דעת בעל הבית תרום בכינונית אחד מחמשים

סמורת הש"ס

האיש מקדש פרק שני קידושין

עין משפט
 נר מצוה

פיהת ^א או הוסיף ^ב תרומתו תרומה: פ' בקיננים פיהת שחרם
 א' ממ' וקף פיהת אבעל הבית וי"מ איפסא דפיהת שחרם
 אחד מששים וקף פיהת אחרונה מ"מ משמע היבא דתריס השליח
 ואפי' אחא בעה"ב ואמר לו לא היה בדעתי לך אפי' תרומתו תרומה
 וקפא דמאי' טמא מדיחא דאמר (כ"ג)
 דף כ"ג: האומר לשלוחו לא ותרומה
 והלך ותרם אם א"ל בעה"ב כלך אלא
 יפות אם נמלאו יפות מהן תרומתו
 תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה
 ומוקי לה הדין כגון דשוייה בעה"ב
 שליח ואפי' אין תרומתו תרומה
 כיון שלא פירש לו בהדיא שמתירה
 ליפות וי"ל דהתם היינו טעמא לפי
 שאין דרך בני אדם לבכור היפות
 כדי לתרום אלא הכיטיטם אבל הדין
 דיש הרבה בני אדם דדרך לתרום
 בעין יפה מצי לממר ליה להכי
 אמרתיך ובעלת דעתך אלא דעתי
 למה שאמרתיך: **בזה** לגירושין שכן
 ישן חול - אבל לא מצי לממר שכן
 ישן בע"כ כי הדין דלעיל דאיכא
 לממר קידושין יוכיחו אבל לעיל
 לא מיידי ליה אלא גבי קידושין:
שכן ישנה במחשבה - ומידי
 קידושין הוא אחר מתרומה
 ומגירושין דמי פרכת מה לגירושין
 שכן ישן בע"כ תרומה תוכיח מה
 לתרומה שכן ישנה במחשבה גירושין

פיהת ^א - שחרם אחד מארבעים: **תרומתו תרומה** - דאמר ליה בהכי
 אמרתיך: **פגלן** - דשליח תרום: **גם אפס** - כן תרומתו גם אחס ואפי'
 גם יתירא הוא: **במחשבה** - נטין עיניו כלך זה וכלך כלך זה דכתיב
 (במדבר יח) ונתת: **ואמר לאמר** - מבני תרומה: **לא ובעקש** - פכת
 תורה אור האמר: **וסן אולגין פמו** - שהי
 עשאוהו שליח לשמוע ושלגן פסול:
פגלן - דשליח של אדם כמותו לשחטת
 קדשים: **אולגין קדשים** - אפי' תרומה
 חול הוא אלא: **רוח מעשיס** - כל
 עבודת הקרבנות ע"י כהנים שהם
 שליחים: **הי תידי גרסי**: **שכן ישן**
במחשבה - קדשים נמזי איתיה
 ע"י במחשבה (וכן נמי פסול קדשים ופיגול
 ע"י מחשבה הם באים) גמר בלבו
 למר שזר זה עולה הרי הוא עולה
 כדתי' בשבועות כ"ג (דף טו): מוטל
 שפתיך אין לי אלא שהולך בשפתיו
 גמר בלבו מנין ח"ל כל נדיב לב
 עולות: **ופיפי פסגן** - מה קדשים
 שכן קדש ישן בשליח תרומה שהיא
 חול לא כל שכן מה לקדשים שכן
 רוב מעשיהם ע"י שליח גירושין יוכיחו
 מה לגירושין שכן ישן חול אלא תרומה
 קדשים יוכיחו וחזר הרין הלך הדין
 שבהן שישן ע"י טלמו ושלוחו כמותו
 אף אפי' אביא תרומה: **לכדרי יגלי** -
 להכי כתב גם לרביי שליח מאוס
 דבעי לאקדשי לתשלחו למימר דבעובד

כ"ח כ"י פס"י פ' קדש
 [מלה יב:]
 פסחים נח:
 מילתא פ' נא נדריס
 עב מיר יב: כ"ח ז"י
 [מכות לה: תנינא יז
 מכות נל: לקט מנ.]

מיומנות חשיבה ביקורתית - השוואה ודימוי

1. **צטט את המשנה שרואים בה שאפשר לשלוח שליח לתרום?**

2. **ענין ברש"י ד"ה תורם והסבר באיזו תרומה מדובר, ומה הכמות של ההפרשה?**

3. **הסבר את המקרה** שהגמרא מביאה שמוכח ממנו שאפשר לשלוח שליח בקדשים?

חשיבה ביקורתית - השוואה והבחנה

מיומנות: השוואה והבחנה בין דינים שונים כדי לזהות את הנימוקים התלמודיים לדחיית

ההיקש ביניהם והצורך ללמוד כל דין בנפרד.

4. **השוואה בין דיני גירושין לתרומה:**

א. **הסבר מדוע** לא ניתן ללמוד את דיני שליחות בתרומה מגירושין? מהו ההבדל המהותי ביניהם המונע את הלימוד?

ב. **מנין** לומדים שליחות בתרומה ומדוע לא ניתן ללמוד שליחות בגירושין מתרומה?

ג. **שליחות בקדשים – הסבר מהו המקרה שניתן ללמוד ממנו שאפשר לעשות שליח בקרבנות?**

ד. **מדוע** הגמרא לא יתכן ללמוד שליחות בקדשים מגירושין?

ה. **מנין וכיצד** לומד ר' יהושע בן קרחה ששלוחו של אדם כמותו?

ו. **מדוע** לא ניתן ללמוד שליחות בגירושין ותרומה מקדשים?

כמותו נכתוב רחמנא בקדשים וניתי הנך
 וניגמרו מיניה משום דאיכא למפרך מה
 לקדשים שכן רוב מעשיהן ע"י שליח חדא
 מחדא לא אתיא תיתי חדא מתרתי הי תיתי
 לא נכתוב רחמנא בקדשים ותיתי מתנך
 מה להנך שכן ישנן חול אצל קדשים לא
 נכתוב רחמנא בגירושין ותיתי מהנך מה
 להנך שכן ישנן במחשבה אלא לא לכתוב
 רחמנא בתרומה ותיתי מהנך ה"נ ואלא

2. מיומנות הבנת מבנה הסוגיא והיגיון הדחיה

"חדא מחדא לא אתיא, תיתי חדא מתרתי."

א. **הסבר** במילים שלך את העיקרון העומד מאחורי הכלל התלמודי "חדא מחדא לא אתיא, תיתי חדא מתרתי". **מדוע** חכמי הגמרא ראו צורך להשתמש דווקא בשני מקורות כדי להוכיח דין, ולא הסתפקו במקור אחד?

יישום הכלל

הגמרא רוצה ללמוד ששליחות מועילה בתרומה על פי הגמרא ישנן שתי ראיות אפשריות: האחת מגירושין והשנייה מקדשים.

ב. **כיצד** הכלל "חדא מחדא לא אתיא" בא לידי ביטוי כאן?

ג. **מה הפתרון** שמציעה הגמרא על בסיס הכלל "תיתי חדא מתרתי" כדי בכל זאת ללמוד שליחות בתרומה?

יחידה 7

סוגיית יתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהם

אחד כיום וא"כ מפיק ספיר היסא
 דליכא שוספות דמלי שחסי :
איש וזהו ואין קטן וזהו . ואם
 מאמר ולמה לי קרא ואם
 ק"ל (נישין דף נט.) דאין יד לקטן
 וי"ל דלגבי פסח אלמריך דס"ד
 הואיל דשיך באחילת פסחים ונריך
 להמנות עליו דכחיד (שמות יג) שם
 לבית אש' קטן ואימא אף לאחריס
 וזה קמ"ל : **א"ל** לחוב ע"מ
 לטות . וקשה דתמר ב"פ הנזקין
 (נישין ד' נב.) דאין האשכנזין נשאין
 לחוב ולטות בנכסי יתומים ונריך
 ההם לטות אח"כ לא ומשני לחוב
 ע"מ לטות וי"ל דההם מיירי בדיעות
 חובות שיש לאחריס עליהם ובהא
 ודא אין נשאין דשמוח לא יתבעום
 כשנן גדולים אבל כשנן חובות
 בשביל היתומים כי הכא בחלוקה
 דקרקעות דמי גדלי נמי לריבין לחלוק
 בהם ודא מעמידין אפוטרופוס לחוב
 ע"מ לטות : **ויתומים** שבאו .
 אמר ר"מ דדוקא שבאו אבל אם היה
 האחד מוחה אין להעמיד אפוטרופוס
 לחלוק בעל כרחם ומחלוקת האבן
 אין להביא ראייה שהיו שם כמה יונק
 שדים דשאי ההם שיהיה על פי

מרבא ותיסברא דהא שליחותיה דהא קמנים
 לאו בני שליחות נינהו אלא כי הא דרבא בר
 רב הונא *דאמר רבא בר רב הונא אמר רב
 גידל אמר רב מנין שוכין לאדם שלא בפניו
 שנאמר ונשיא אחד נשיא אחד ותיסברא
 זכות היא הא חובה נמי איכא דאיכא
 דניחא ליה כהר ולא נידא ליה בבקעה
 ואיכא דניחא ליה בבקעה ולא נידא ליה כהר
 ואלא כדרכא בר רב הונא דאמר רבא בר
 רב הונא אמר רב גידל א"ר *מנין ליתומים
 שבאו לחלוק בנכסי אביהן שביית דין מעמידין
 להם אפוטרופוס לחוב ולזכות לחוב אמאי
 אלא לחוב ע"מ לזכות ת"ל ונשיא אחד נשיא
 אחד ממשה תקפו : *א"ר נחמן אמר שמואל
 *יתומים ^(א) שבאו לחלוק בנכסי אביהם בית
 דין מעמידים ^(ב) להם אפוטרופוס ובוררים להם
 חלק יפה ואם הנדילו יכולים למחות ורב
 נחמן ידידיה אמר אם *הנדילו אינם יכולים
 למחות *דא"כ מה כח בית דין יפה ונמי
 אית ליה לרב נחמן אם כן מה כח בית דין יפה והתנן *שם הדיינים
 שפידתו שותות או הותירו שותות מברן בסל רבן שמעון בן גמליאל
 אומר מברן קיים (*ואמר רבן שמעון בן גמליאל) א"כ מה כח ב"ד יפה
 ואמר רב הונא בר חנינא אמר רב נחמן *הלכה כדברי תבמים לא קשיא
 הא

אלא כדרכא . כלומר לא זכות שלא
 בפניו ברידתא איכא למשמע מינה
 לגדולים אלא לאחריי נמי דלקטנים
 אש' חובה הנאה מחמת זכות רשאין
 ב"ד לעשות להן כי הכא דלזכותם
 כנחלה בלא ואע"פ שפעמים שחלוקה
 זו חובה דאיכא דלא ניחא ליה בחלק
 שגפול לו אש' לא הדרי בהו : לפיכך
 אש' . אי פשיטא לן שיבא לחובתם
 מה לנו להעמיד אפוטרופוס לכן :
אלא לחוב ע"מ לזכות . אט נעמידו
 להן ולעצמם כשכלים לזכותם
 ולזכותם ואם יתחייבו בדין מה
 שצדק עמו : נשיא אחד . והכא זכות
 וחובה הוה כדלמדין דאיכא דניחא
 ליה (בהו) כהכי כו' כדלמדין ובוררין
 לו חלק יפה . לכל אחד יפה ליה ויפה
 ליה : שום דיינים . ששמו נכסי
 ליה למלוה שלא בפניו ליה לא שלא
 מדעתו משום דלא היה לית דעא :
 הא

הדיבור ואחריס ויתומים ומיהו קשה מהא דאמר פרק אלמנה ל"ג (יבמות דף סו.) גבי כהן שמת והניח אשה משוכרת ועבדים וקאמר
 הסם זכרים יאכלו ואי משום חלק העובר פי' דשמוח ימלא עובר זכר וק"ל (סו) ילוד מאכיל שאינו ילוד אינו מאכיל עבדין
 ליה חקתא כרב נחמן דאמר רב נחמן אמר שמואל יתומים שבאו לחלוק כו' מ"מ שמעין מההם דאע"ג שחאחד קטן ביותר ואין בו דעת
 לישאל אם רוצה לחלק אם לאו דומיא דעובר דעבדין ליה חקתא והכא למדין דוקא בלא ושמוח יפ' לומר דההם חקתא היא לעובר שמתעלה
 חלקו בכך שהעבדים חולקים בתרומה לפי שהתרומה כולו ועוד משם לא משמע שאם האחד היה מוחה בפירוש שגבול להעמיד לו על כרחו
 אפוטרופוס לחלוק : **ובוררין** להם חלק יפה . מלשון בוררין היה מדקדק ר"י דהיינו בלא גורל דמה ברירה שייך בגורל וסיה מפרש שאין
 לריבין גורל ולא שמת ב"ד וכל החלוקה תלויה בדעתו כמו שאנו עושים יתומים עולמם אם היו גדולים וסיה כל אחד בורר לעצמו וזכה
 בשלו וכן לענין דינא דגורל או איגוד נמי נראה לר"י דהוה יתומים עולמן ויכולין לחלוק שני חפלים אע"ג דתריייהו לריבין להאי
 ולריבין להאי ושייך ביה גורל או איגוד שהעמידו חכמים אלו אפוטרופוס שבעשן פי' ב"ד כמו יתומים עולמן לחלוק בלא שומת ב"ד ובלא גורל
 דבסבירותם לכך תלויה החלוקה כשני אחים גדולים החולקים בנכסי אביהן שבורר כל אחד לעצמו וסיה לענין דינא דגורל או איגוד דמהא
 חלוקה האפוטרופוס לגמרי ולא יוכל למחות כשגדלו ור"מ מפרש דהיינו דוקא בגורל וכו' מריחא להאיל גורלות וגם לריבין שומת ב"ד דוקא
 בדבר דלא שייך ביה גורל או איגוד ובוררין שייך שפיר בגורל כגון אם יש שם שלש שותות שלא יחלקו כל אחת לנ' חלקים אלא בוררין כל
 אחת לבדה שיהא כל אחד חלקו אחד בבת אחת וכמה עניני ברירות יש בחלטות וסולמות ושייך לומר שפיר חלק יפה וזכר הודא ר"י לפי' ר"מ :

מיומנויות חשיבה וניתוח מבנה סוגיה

1. שאלות להבנת סוגיית חלוקת נכסי יתומים

הבנה והסבר :

- א. כאשר יתומים באים לחלוק את נכסי אביהם, **מהו התפקיד** של בית הדין וכיצד הוא מבטיח את זכויותיהם של היתומים?

השוואה והבחנה :

ב. הגמרא דנה בשאלה האם ליתומים יש אפשרות למחות על החלוקה שנעשתה על ידי בית הדין לאחר שיגדלו. **הצג** את השיטות השונות בנושא ?

ניתוח עמדות :

ג. מהו ההיגיון העומד מאחורי עמדתו של רב נחמן ושל שמואל ביחס לשאלה האם היתומים יכולים למחות על חלוקת הנכסים?

חשיבה ביקורתית:

ד. **הסבר** את הקושיה שהגמרא מעלה על דברי רב נחמן, המבוססת על דין "שום הדיינים" המופיע במסכת כתובות. **כיצד קושיה** זו מציגה סתירה לכאורה בעמדתו?

יישוב סתירה :

ה. **כיצד מיישבת** הגמרא את הסתירה בדברי רב נחמן, ומהי **ההבחנה** שהיא יוצרת כדי להסביר את העמדות השונות שלו במקרים שונים?

84 האיש מקדש פרק שני קידושין

הא דטעו הא דלא טעו . הי"ה דמלי למימר הא דטעו בשמות
 והא דטעו בפחות משמות ולא אילתריך למר יטלין למחות
 ברוחות* : **אבר** טיה עליה מלי אמר ליה למקוני שדריהך כו' .
 וא"ל הא אמרי' בפ' אלמנה נזונה (כחות דף ק. וס) עליה כמאן
 רבא אמר רב נחמן עליה כדדיין
 משמע דפחות משמות במקח קיים
 כדדיינס ורבא נופיה קאמר הכא
 דלא שחיה גלותא מאי א"ל ליהוי

כא דטעו . הא דפחות שותף לו הוסיף : ברופוס . מי שנפל לו
 חלק בדרום חומר טח לי חלק בגפן שהיה לו שם שדה שמחה לה
 שנפלה לו מאמו : **פרי סן בלקופוס** כו' . כך דין של לקוחות קטב
 בפרק הזהב (כ"ט דף מה) : **סיג** וסא דאמרן יתר על שטוס כמל
 תורה אור פקס לא אפרן אלס דלא אפר נפלו
 בשופא דכי דינא . הא דאמר יתר על
 שותף בשלה חלוקה לגמרי לא אמרן
 אלא חלוא חבצו מחצילה להיום שותף

הא דטעו הא דלא **טעו** אי דלא טעו **כא**
יכולים למחות יכולים למחות ברוחות : *אמר

2. שאלות על המשך הסוגיא

ניתוח קושיה תלמודית:

- א. על פי הגמרא, מהי הקושיה המרכזית המופנית כלפי עמדתו של שמואל מתוך המילים "אי דלא טעו מאי יכולים למחות"?

הבחנה בין מקרים:

- ב. צטט והסבר מהו המקרה המיוחד שבו נחלקו רב נחמן ושמואל במסקנה הסופית של הסוגיה?

פרשנות והרחבה (תוספות):

- ג. עיין בתוספות, ד"ה "יתומים שבאו". הסבר מדוע אין להוכיח מחלוקת הארץ שמעמידים אפוטרופוס אפילו אם אחד מהיתומים מוחה?

יחידה 8

מבחן מסכם

1. **הסבר מדוע** מצווה בו יותר מבשלוחו ?

2. **מדוע** לא כתוב במשנה שמקדש את בתו הקטנה?

3. "אסור לאדם לקדש את בתו כשהיא קטנה" **מדוע** לא אומרים את הסברא של טב למיתב
טן דו מלמיתב ארמלו?

4. **מה המקור** לשליחות בקידושין?

5. **מדוע** צריך פסוק ללמוד דין שליחות גם בגיטין גם בקדשים וגם בתרומה?

6. **האם** עכו"ם ישנו בתורת תרומה, **ומדוע**?

7. **מה דינו** להעשות לשליח להפרשת תרומה, ומדוע?

8. יתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהם בית דין מעמידים לכל אחד אפוטרופוס שבורר ליתום
חלק יפה. כשהגדילו **האם** רשאים למחות?

9. דיינים ששמו נכסי אדם כדי למוכרם ולשלם מדמיהם לבעל חובו, וטעו ופיחתו שתות או הותירו שתות. **מה דין המכר?**

10. יתומין שהעמידו להם אפוטרופוס, **מה הדין** כשטעה, בשומא וברוחות?

בהצלחה